

İki aylık öykü dergisi

Heceöykü

Yıl 23 Şubat-Mart 2026

1304-7604

Sayı 133

Heceöykü

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 23 SAYI: 133

Şubat-Mart 2026

Yayın Türü: Ulusal

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Yönetmeni: Emin Gürdamur

Yayın Kurulu: Ali Necip Erdoğan,

Ali Ulvi Temel, İsmail Sert, Mehmet

Kahraman, Rüveyda Durmaz Kılıç,

Selma Maşlak

Dijital Medya: Rüveyda Durmaz Kılıç

Son Okuma: Esmâ Türkseven

Haber Editörü: Recep Emin Avcı

Yönetim Yeri: Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14

www.hece.com.tr

heceoyku@hece.com.tr

[Heceoykudergisi](https://www.instagram.com/heceoyku)

[heceoyku](https://www.facebook.com/heceoyku)

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: sarakusta.com.tr

Görsel Yönetmen: Hatice Ayan

Kapak Resmi: Feyza Ay

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım

Hizmetleri San ve Tic.Ltd.Şti.

Bahçekapı Mah. 2477.Cadde. No:6

Etimesgut/Ankara

HECE BASIN YAYIN LTD. ŞTİ.

2026 Yılı Abonelik Bedeli:

Hece Dergisi: 4.900 TL

Heceöykü: 2.000 TL

Hece Dergisi+Heceöykü: 5.550 TL

Hece Dergisi Kurumsal: 9.315 TL

Heceöykü Kurumsal: 5.345 TL

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın

kurulunun onaylaması durumunda

takip eden üç sayıda yayımlanır.

Baskı Tarihi: 31.01.2026

İÇİNDEKİLER

4 ÖN YAZI

Emin Gürdamur, Hikâye Peşinde miyiz?, 4

5 ÖYKÜ

Rüveyda Durmaz Kılıç, İlla Galila, 5

Bahtiyar Aslan, Dut Ağacı, 12

Mihriban İnan, Menekşeli Bilinç, 18

Akif Hasan Kaya, Geç Oldu, 23

Neslihan Soydaş Yıldız, Yazın Adana'ya Gideceğiz, 26

Selma Aksoy Türköz, Son Veda, 31

Halil Ziya Dođruöz, Yukarıda Arayanlar İçin, 35

Kuddusi Demir, Göçebe, 37

Nihan Özebeođlu, Safiye Banu Hamarat, 42

Yunus Emre Altuntaş, Rutin, 47

Nur Gökce, Bulmaca, 48

Hüseyin Hakan, Bombalar İçin Teşekkürler Allah'ım, 50

Mehmet Gül, Nihayet, 54

58 ENİKONU

Selçuk Küpçük, 2000 Sonrası Öykü Dünyasını Kuran Dergiler

-2000 ve 2010 Arasına Dair Bir Yol Haritası-, 59

Gökhan Yılmaz, 2000 Sonrası Büyük Hikâyemiz, 70

Gönül Yonar, 2000 Sonrası Türk Öyküsünde Mitolojinin İzleri, 81

Ali Necip Erdoğan, Hikâyenin Ruhu, 93

Birgöl Yangın Aslanođlu, 2000 Sonrası Türk Öyküsünde Aynaya Bakmayı Öğrenmek ve Mahalleye İçeriden Öz Eleştiri, 100

Fatma Nur Uysal Pınar, 2000 Sonrası Türk Öyküsünde Ebeveynle Yeni Çatışma Biçimleri, 108

Siddık Yurtsever, 2000 Sonrası Türk Öyküsünde Mizah, 118

Ahmet Melih Karauğuz, 2000 Sonrası Türk Öyküsünde Dijitalleşme Teması, 124

130 SORUŐTURMA

Öykücülerle “2000 Sonrası Türk Öyküsü” Üzerine, Söyleři: Rûveyda Durmaz Kılıç, 130

143 POETICA LITTERARIA

László Krasznahorkai'nin Sarsılmaz Bakıő Açıısı, Çeviri: Selma Aksoy Türköz, 143

152 ÇAĞDAŐ MISIR ÖYKÜSÜ

Necib Mahfuz, Esir Üniforması, Arapçadan Çeviren: Prof. Dr. Musa Yıldız, 152

156 YAŐADIĐIM GİBİ

Mehmet Aycı, Pembe Yeşil Üstüğü, 158

159 HECEÖYKÜ'DE İLKLER

Merve Aytaç Ay, Yolculuk, 159

Őamil Demir, Nabız, 162

Merve Etöz, Fikret'i Uyandırın, 168

Enes Can, Oldu da Ne Oldu?, 171

175 KİTAP CEBİ

Özge Korkmaz, Vikaye Yapracı, 176

Zehra Garip, Öyküyü Dert Edinmişlere İçten Bir Selam: *Öykü Risalesi*, 178

Rûveyda Durmaz Kılıç, Bir İç Yolculuk Teklifi: *Sular Rüyalarını Hep Bana Anlatır*, 180

Dilek Göktaőođlu, *Mođolluklar* ya da Edebiyat Dünyasında Gizli Buzlanma, 182

Kenan Yusuf, Toplumun İç Odalarına Açılan Pencereleer: *Civarda Kaybolanlar*, 184

Cansu Dolar, Işık Oyunları: *Çatlaklar Eşikler Avuntular*, 185

Didem Dutlu Yazıcıoğ, Bozkırın İzleri: *Günümüz Başkurt Öyküsü*, 186

Derya Dim, Şair Söylencesi Küçüerek Öykü: *Herkes Kontes*, 187

Hayrunnisa Ergezen, İyilikle Kötülüđün Mücadelesi: *Düşüşün Dört Mevsimi*, 189

Songül Arslan, Dilin Sukûnetini Korumak: *Tüm Müdahalelere Rağmen*, 190

Nihan Feyza Lezgiöđlu, Dert Sahibi Öyküleer: *Dünya Bir Rüzgâr*, 191

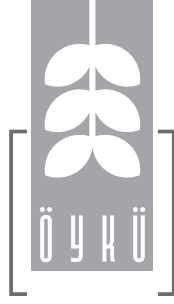
Özlem Ballı, Gündelik Hayatın Görünmeyen Detayları: *Söz Oyası*, 192

HİKÂYE PEŞİNDE MİYİZ?

Hikâye peşinde miyiz? Yani bütün uğraşlarımızın, aramalarımızın, yorumlarımızın, gözden çıkarmalarımızın, feda etmelerimizin ekseninde, eskilerin deyişle medar-ı esasında hikâye mi var? İflah olmaz bir okuma yazma müptelasına sorsak, nedir bu harfleri yan yana getirerek bulmak istediğin simya, nedir bu boşluğa dizdiğin taşlar, göğsünü sınamaklar, sayfalar boyunca bulmayı ummaklar, nedir bu nihayetsiz velvele? Bütün derdimiz, bütün tasamız, bütün merakımız; yeni, özgün, müthiş, sarsıcı, çarpıcı bir hikâyeye tesadüf etmek midir? Evde, işte, okulda, sokakta, metroda, kırdada, bayırdada, tesadüfen kulağımıza çalınan bir cümlede, aceleyle önünden geçilen bir yüz ifadesinde, hiç tanımadığımız insanların sevincinde, hasılıkelam sayfaları okunmaktan sararmış şu kâinat kitabının her köşesinde, her taşının altında sayısız hikâye var zaten. Hepsini geçtik, aynaya baktığımızda gördüğümüz çizgilerde yaşanmış, yaşanmamış ve yaşanmamış hikâyelerin izini görmez miyiz? O hâlde nedir aradığımız? Aşk mıdır, macera mıdır, eşik midir, epifani midir, başlangıç mıdır, bela mıdır, yıkım mıdır, nedir? Biz onlara baktığımız anda konuşmaya başlayan, bakmadığımızda ise uykularına çekilen kitaplardan, sayfalar arasında ne aradığımız sorusuna cevap istemenin olanaksızlığı ortada. Tam şu anda aklıma, kıymetli dostum Ali Necip Erdoğan'ın, bir akşam masanın tüylerini diken diken eden, "Bu dünyada bir anlam yok," çıkışı geldi. Devamında şöyle demişti: "Anlamı biz inşa ederiz, Allah bize anlam inşa edecek imkânlar vermiştir." Evet, evet. Aynı şeyi düşündük sevgili okur. Sorumuzun cevabını değil ama devasını bulur gibi olduk. Kitapların, okuru kendisiyle baş başa bıraktığı o kırılğan anlardan hatırlayacağımız üzere bizler hikâyenin değil anlamın, sadece anlamın peşindeyiz. Aradığımız, ne şaşırtıcı bir son ne çarpıcı bir hadise ne de benzersiz bir kurgu. Bir öykü yazarken de okurken de aslında kahramanların akıbetini değil kendi yön duygumuzu sınarız. Anlatı bittiğinde hikâyenin buharlaşıp duygunun derinleşmesi de bundan. Çünkü yer değiştiren hikâye değil anlamdır. Sayfaları çevirirken kendi dağınık günlerimize şiraze, hengâmeli vakitlerimize seher, suskun acılarımıza izah, şaşkın sezgilerimize istikamet, sızlayan melalimize neşe arıyoruz. Anlam Hazreti Hızır'ımız bizim. Arzın umulmadık köşesinden kalkıp bize doğru gelirken onu lakaytlıkla değil koşup yarı yolda hürmetle karşılamak için hikâyeden hikâyeye koşuyoruz.

Emin Gürdamur

RÜVEYDA DURMAZ KILIÇ

İlla Galila

Bazı yoksunluklar öyle büyük bir çukurdur ki insan, ona olmayanın adını vererek boşluğun üstünü örter. Köyümüz Altınova da böyle. Güneş, mütemadiyen bu toprakları kızgın bir tavada kavurur durur. Bereketsizliğiyle çatlayan sadece topraklarımız değil; ellerimiz, kerpiç duvarlarımız, ağaçlarımız, sabrımız da çatlaklarla doludur. Her şeyimizle yağmuru dileniriz. Sütten kesilmiş gibi duran bulutlara çatlaklarımızın gölgesi vururken gökyüzü, yaşlanmış bir kadının yüzüyle bakar Altınova'ya. Civar köylerden, uzak şehirlerden şifa için annemin ocağına gelenlerin dışında pek kimse bilmez buraları. Altınova'nın tek cazibesi bizim evdir. Ocağın kadını olan annem, inancın muskası gibi aslıdır köyün boynunda. Çıktığımız yağmur dualarında, bir komutan gibi kalabalığın önünde durur. Altınova'da çukur olup açılan avuçların içine dolan tecelli, annemin yüzü suyu hürmetindedir. Onun toprağa doğru açılan icazetli elleri, tüm dilenci ellerin ustalığına bürünür. İnsan bir kere muhtaç olmayagörsün, ilkin en mukaddeslerini terk etmeye başlar. Bir dilencinin kendisinden alıp başkasına verdiği onur da böyledir.

Toprağın kokusu, annemin kokusundan öncedir bende. Ondandır hiç ayrılmadım. Annem beni tertemiz bir yatakta değil de sıcağın, yorgunluğun, babasız çocuk büyütecek olmanın külfetiyle tarlada doğurmuş. Ölüncü herkesi kucaklayan toprak, beni doğar doğmaz kucağına almış. Belki bundandı her şey. Alabildiğine doğal. Alabildiğine olağan. Kazma ve görme hünerimi talihsizliklere borçluyum. Talihsizliğin de kuşu vardır. Birden açılan obruklar gibi gelir, konar insanın başına. Toprağın hayata saldırısıdır obruklar. Ne kasvetli bir eve birden-

bire güneş düşüren pencereye benzer ne de tıkanan soluk borusunda doktorun birden açtığı deliğe. Üstünde taşıdığı insana, içinde sakladığı insan ölüsüne munisleşmek zorunda kaldıkça toprak, kendine doğru böyle yumruklar atar. İnsanlar obrukları her şey olup bittikten sonra görürler. Derin izler, affedilmez günahlar, yabancılaşan yeryüzü. Kimse benim kadar toprakla ünsiyet kuramaz. Onunla aynı karanlığa, aynı çukurlara, aynı günahlara birlikte tahammül ederiz. Fırtına eser, yağmur yağar, çukurlar açılır toprakta. Her şey yağmurdur. Çocuk yağmur, çocuksuzluk yağmur. Baba yağmur, babasızlık yağmur. İstemek yağmur, istememek yağmur. Görmek yağmur, görememek yağmur. Her damla kendi cüssesine bir obruğun rüyasını görür. Benin canım bütün obrukların, bütün rüyaların içine düşmek ister.

Evimizin bahçesinde açtığım çukurları, kendime kurduğum oyunlar zanneden annem ilkin buna sevindi. Böyle oyalandığımı düşündü. Beni en derin çukura oturttu, oyuncaklarımı içine doldurdu. Anneme göre en azından güvenli bir yerdeydim. Fakat gençliğimde de devam ettim çukurlar kazmaya. Her gün bir ders, bir ödev belledim kazmayı. Oydukça rahatladım, çukurlara oturdukça yerimi bildim. Yerime ısındım. Yerimi kabullendim. Talih oyunlarının en iyisidir kazıkazan. Kazdıkça kazanıyordum.

Gün geldi annem çukurlara dayanamaz oldu. Bahçemizin delik deşik hâli onun kendi kadınlık çukuruna bir nispet, bir sataşma gibi büyüdü. Kusurlu alışkanlığımın sebebini, atalarından miras kalan kutsal ocağı gerektiği gibi koruyamamasında aradı. Ellerindeki yitik şifaya her gece inkisarla baktı. Kendi oğluna hayrı olmayan elleri, başkalarının yarasında gezinirken hicapla titredi. Kendinden önceki icazetli eller ölse de zamanın içinde ölmez sandığı bu şifa, bu ilahi bağış son ocağa geldiğinde handiyse savrulmuş, tükenmişti. Büyük yıkılış anlarında herkesin koşup sindiği o kadim obruğa girdi, vardır bunda da hikmet, dedi sessizce. İlk inatla, açtığım çukurları bir bir kapattı. Baktı olmuyor, ben kazmaya hâlâ devam ediyorum, o çukurları anlamlı hâle getirmeye başladı. Bahçemiz çemenzâr olsun diye fidanlar dikti, çiçek tohumları attı çukurlara. O düzeltti, ben bozdum. O kapattı, ben açtım. İyileşmek böyle olmaz anne, dedim. Kapatmakla olmaz.

Her yerde hızlıca bir çukur bulmak, kimsenin görmediği irili ufaklı obrukları görmek doğru yolda olduğuma inandırıyor beni. Sabah yataktan kalktığımda çarşafı bıraktığım çukuru okşadım. Boş kahve fincanının içinde dilimi gezdirdim. Ceketimin ceplerindeki dikişleri hemencecik söküp açtım. Annemin, hamur yapmak için undan açtığı çukura kırdığı yumurtaları bir doğum mucizesi

gibi seyrettim. Masanın halıda açtığı hafif çukurda ayak parmaklarımı oyaladım. Hiçbir çukuru ilgisiz bırakmadım.

Bekleme isteğinden vazgeçtiğinde gelirmiş insana beklediği. Altınova'ya da o büyük yağmur hiç beklenmezken gelmişti. Karanlıkta şimşekler dallı budaklı bir kılıç gibi çakarken gökyüzü, ağaç dallarıyla doluyor, sonra birden kayboluyordu. Onunla böyle yağmurlu bir gece karşılaştım. Gökle yer arasında, yağmurun içinde bir illet gibi duruyordu. Gök delinmişti âdeta. Anladım ki obruklar yukarıda da açılmış.

Kazdığım çukurun başındaydı. Üzerine hortum tutulmuş, toprak yolun içindeki betondan akan çamur gibi sürüklenip gelmişti bizim bahçeye. Yağmur onu ifşa ediyordu. İğne misali toprağa çakılan şiddetli damlalar bir sivilceyi deşmiş, o da bir irin gibi yerin altından sökün etmişti. İncecik, kısık gözleri ve tekinsizliğini pekiştiren dar, derin göz çukurları beni tedirgin etti. Tam o anda çakan şimşegin altında parlayan saçları, bütün kellerin canını sıkacak kadar güre ve koyuydu. Kolları, elleri, parmakları, yarı çıplak bacakları siyah kıllardan örülmüş kadife bir zırhı andırıyordu. Kadife diyorum çünkü bu kadar çok kılı olan biri, aynı zamanda okşamayı tetikleyen bir istek yaratıyordu bende. İki başparmağı kök kısmından kesilmişti. Tuhaf sekiz parmağı, özellikle yüzündeki damlaları silerken muhatabına saldırmaya hazır pençeler gibi güçlü ve hızlı hareket ediyordu. Silindir gibi uzun suratını, kazdığım yere doğru eğdi ve evinde baskına uğramış adamın korkulu öfkesiyle bana "Toprağa bunu yapma hakkını nereden alıyorsun?" diye sordu. Toprakta kötü haber getiren bir elçi gibi hem kutsal hem uğursuz göründü gözüme. Suçlanmıştım. Oysa yaptığım işin kendimce muazzaz bir sebebi vardı. Açıkçası bu sebebi, bir alışkanlığı takıntıya dönüştüren herkes gibi sonradan uydurmuştum. "Kazdığım çukurlarla toprak nefes alıyor, karanlık aydınlığa kavuşuyor." dedim. Uzun, tırpan gibi ayaklarını toprağın yüzünde gezdirdi ve ağzına yayılan dalgacı bir ifadeyle "Toprağa böyle bir borcun yok. Sen bu çukurları neden kazıyorsun, söyle?" dedi.

Çukurlar. Niye varlar? Onun merakı Altınovalıların merakından farklıydı. Başkaları için değil kendisi için; yargılamak için değil anlamak için soruyordu sanki. Düşündüm. Çukurlarda ben doğmadan bizi bırakıp giden babamı mı arıyordum? Hayır. Burada babalar genellikle gider ve geri dönmezler. Okulun son yılı beni terk eden Pelin'in o acımasız sözlerine ev sahipliği yapan karanlık ağzını mı özlüyorum? Olamaz. O ağız beni zaten hiç öpmemişti. Annemin şifa ocağına, talih kıran bir düğüm gibi doğduğum için miydi bütün bunlar? Sanmıyorum. Evlatların geçmişle hiç alakası yoktur, onlar geleceğe doğarlar.

Bunları ona söylemedim. “Cevapsızlık da bir çukurdur.” dedim sadece.

“Anlıyorum.” dedi. “Bu nedenle ikimiz de toprağın uğursuzu sayılırız. Benim adım Tarbagan. Erlik Han’da yaşıyorum. Büyük, yeşil kubbeli demirden bir sarayda, gümüş tahtı ve dokuz güçlü boğası olan Erlik’in sağ kolu olarak görev yapıyorum. Yeryüzünün casusuyum. Bir zamanlar orada yaşadım, şimdi de göküzünün ve yeryüzünün haberlerini Han’ımıza ulaştırıyorum.” dedi.

Anlattıkları beni bir mit kahramanına inandıracak kadar etkileyiciydi. Görünüşündeki tuhaflıklar hemen fark ediliyordu. İki başparmağının neden kesik olduğunu sordum. Ellerini karnına doğru çekti, parmaklarının kusurunu birbirine geçirerek hızla kapattı. “Can sıkıcı biriyim. Bana bakan kendi kusurunu, kendi karanlığını görür. Kimse, beni kendi topraklarında istemez. İnsanlar bir gün, sefil bir nişanım olsun diye önce iki başparmağımı kestiler, sonra da kanımı dökmeyi utanç sayarak beni boğdular. Bununla da yetinmeyip yer altına, Erlik Han’ın karanlık ülkesine sürgün ettiler.” dedi.

Ona acımaya başlamıştım. İnsanın, bakmak istemediği yerde kalır gözleri. O gözlerle ondan başka her şeye daha dikkatle bakar. Ama ben, Tarbagan’a daha çok bakmak istedim. “Onların iyilik diye yaptıkları seni değil de iyiliği incitmiş sanki.” dedim. Bunu aptalca bulmuş olacak ki güldü ve “Sen hep böyle iyimser misin?” diye sordu. “Sezgiden başka hünerim yok.” dedim ona, “Ne göklerin kapısı bana açıldı ne de yerin altındaki ululardan işaretler aldım. Hikâyelere inandım sadece. O hikâyelerde başkalarının acılarıyla da gezinmeyi kendi acıma yeğ tuttum. Belki de seninle bu yüzden aynı çukurun başındayız.” dedim.

Bana doğru bir adım attı. Ellerini birleştirerek avucunda birikmeye başlayan yağmura doğru başını eğdi ve konuşmaya devam etti: “İnsan, yasaya dönüp bakmıyor. Kiraz çiçekleri kendi renginde açıyor, kıyıları en iyi yine albatroslar biliyor, aksögütler köklendiği toprağı beğenmemelik etmiyor, çatlayan tohum, şimdi zamanı mıydı, demiyor. Kısılan gece, uzayan gündüze eksilen bir saniyesinin hesabını sormuyor. Hepsi sadece olmaklığının gereğinde kendini yaşıyor. İşte bu yüzden yasa. İnsana ne oluyor, diyen, sen bizim gözlerimizin önündesin, de diyor aynı zamanda. İnsan, dağa heybetli der, çöle mahrum. Ak leyleklere haberci der, kara kedilere belacı. Gücünün yettiğini evcilleştirir, iştahına geleni de yer. İnsana ne oluyor da düzene illa kendi vehimlerini bulaştırarak üstünlükler arıyor.” dedi.

Karşımda bu kadar iri cümlelerle, bilgece konuşan biri tuhaftı ama gece yarısı bir çukurun başında onunla karşılaşmak daha tuhaftı. Pelin, içimde uğulduyor. Cehennemimin bu olduğunu söylerdi. Olandan, söylenenden, görünenden hep

fazlasını yaşıyormuşum. Sevme hünerim de böyleymiş; Pelin'den fazlası olacak kadar bir Pelin yaratmışım.

Şimdi karşımdaki Tarbagan'la bunları konuştum mu yoksa ben size böyle mi anlatmak istedim bilmiyorum. Ama karanlık tüyelerinin altında insanı ciğerrinden tanıyan bir aşinalık gördüm onda. Kim nereden kovulduysa en çok orayı merak eder ve konuşur. Tarbagan'ın yeryüzü bilgisi de böyleydi. Onu anlıyordum. Ellerini birbirinden ayırdım, avuçlarındaki su, yağmurla birlikte akarken ona, benim de kınandığımı, kendisini kınamadığımı, bunu yaparken Tanrı'nın aşkınlığından feyz aldığımı söyledim. Aramıza giren sessizlik, sessizlikten büyük anlamları üzerime yağdırdı. Benim yağmurum da buydu. Ben bu karanlığa düşmem, diyenin sınanmamış kalbinde yasak duygulardan bir obruk açıldığında; ben teslim olmuşlardanam, diyenin Rabb'ini bir mezar başında inkâr ettiğini gördüğümde; parası varken satın almak yerine çalmak isteyen neden bedel ödemekten kaçtığını anladığımda; bir kadının kendisini sevmeyeceğine inanan adamın duruşunu kibirden, kalbini muhtaçlıktan icat ettiğini sezdiğimde; anesinden dayak yedikçe arsızca gülen çocuğun, kendisine yönelen elin içindeki şefkati utanca dönüştürmenin zevkini fark ettiğimde... Olup bitenleri kimseye çok görmedim. Bildim ki her eksiklikte illa çokluğun, ihtimallerin hücum eden hükmü vardır. Her suçta, illa affin kendisine eğilmez sandığı büyüklüğü vardır. Her yıkımda, illa yapılmadaki emeğin yorgunluğuna heves vardır.

Tarbagan, başını kaldırıp içtenlikle gözlerime baktı. “Kovulmuşlardanam. İnsan yerde zilletini, gökte yüceliğini arar. O zilletin içinden çıkıp sana geldim. Peki, bana çok görmeyeceğin şey nedir?” dedi.

O an neden böyle bir yağmurda çıkıp geldiğini anladım. Her şey yağmurdur. Onun buraya gelmesi yağmur, konuşması yağmur, gidecek olması da yağmur. Ona çok görmeyeceğim şey neşedir. Çünkü illa neşe, diyen insana da çok baktım. Talihe hiçbir gücenikliği yoktu. Bir vakte bağlı kalarak verilenler, ondan daha sonra alınsa da “Kaybolmamıştır, yine de benim olmuştur.” diyebilmiştir o insan. Ben de bir zamanlar iyilerdendim, dediğinde (bak çok dikkat ederek anlıyorum bunu) teselli değil neşedir duyumsadığı o insanın. Alınsa da benden, bana ne verdiğini daha iyi anlamış olayım, diyorsa insan, minnetindeki neşe, verilip sonradan alındığı içindir. Bunu demesi de ona bir ihsandır. Böyle değilse yoktan var edeni neden sevsin insan?

Tarbagan'ın giderek uysallaştırdığını gördüm. O hırpani hâl yağmurla birlikte üzerinden akıp gitmiş, bana daha da sokulmak isteyen bir muhtaçlığa bürünmüştü. Anladım ki kardeşliğimiz de yağmurdu.

Biz böyle aynı yağmurun içindeyken annemin, Tarbagan'ı, avını ocağına düşürmüş bir dişi aslan gibi aç soluğundan çıkan sıcak nefesin soğuk camlarda oluşturduğu buharın ardından dikkatle izlediğini gördüm. Annemin o hâli, doğrulanmış bir hikâyenin içine sokuyordu beni. Yaratıldığında insanın ilk talebi “Bana hikâye anlat Tanrı'm.” olmuştur. Dünyanın acısına gövdesi yatak olan insan, buna dayanabilmek için o yatakta uykuya Tanrı'nın hikâyelerini dinleyerek dalmıştır. Benimki de bunlardan bir hikâyedir, demiştir. Annemin, Tarbagan'ı o hikâyelerden tanıdığını daha sonra anladım. Anneme göre Tarbagan, toprağın örttüğü kötülüktü. Şimdi bizim bahçemizdeydi. Halıdaki en önemli motif, yapbozdaki tek eksik parça, tabloyu güzelleştirecek son dokunuş neyse Tarbagan da annemin hikâyesinde öyleydi. Hafızasını geriye doğru hızlandıran annem, dinlediği hikâyelerden işaretleri okuyordu camın ardında. Yüzü haşyetle değişiyor, doğru zamanın tetiğinde bekliyordu. Olması gerektiği gibi sakin, acelesiz evden çıktı. Yanımıza doğru gelirken adımları bu işaretleri takip etti. Oldukça dikkatliydi. Çukurun başına geldiğinde üçümüz Altınova'nın karanlığında, ocağın tekrar yanan mumları gibi parlıyorduk. Annem, Tarbagan'a minnetle bakarken başını hafifçe bana doğru çevirip konuştu: “Her zaman böyle bir misafir gelmez. Ona içeriden yiyecek bir şeyler getirmelisin.” dedi. Tarbagan, biraz tedirgindi. Fakat annemin teklifi ona açlığını hissettirmiş olacak ki benden yemek istediğini gözleriyle anlattı. Hızla eve doğru yöneldim. Mutfakta onun yiyebileceği şeyleri ararken annemin Tarbagan'a olan itinası beni hem şaşırtmış hem de mutlu etmişti. Elimdeki yiyeceklerle bahçeye çıktığımda annemi çukurun başında çömelmiş, kolları birbirine bağlı bir hâlde, bir ileri bir geri sallanırken gördüm. Başu açıktı. Yüzüne düşen saçları, açık unutulmuş çeşmelerden akan sular gibiydi. Ona doğru yaklaştım. Bana bakmıyordu. Gözleri sanki çukurun içine yuvarlanıp düşmüş de gözlerini alıp yerine takmamı istiyordu benden. Çukurun içine baktım. Annemin gözlerini aradım. Başındaki örtü oradaydı. Örtünün kenarından çıkan kesik başparmağı gördüm. Tarbagan'dı bu. Çılgılık attım. Annem sesimle sıçradı, başını kaldırdı ve gözlerini bana doğru dikerek “Köstebeği öldürmek zorundaydım. Ocağımızın iyiliği için.” dedi.

Kendimden başka bir şey olamıyorum ki. Gırtlığımda bir köstebek dolanıp duruyor. İki insan bir çukura bakıyor. Annem, “lâ yestevi” okuyor. Ölen köstebek, kendinden habersiz bir ocağın sebebi, bir hikâyenin karnu oluyor. Yağmur, Altınova'ya daha çok yağıyor. İnsan kendini ziyan etmeyi ne de çok seviyor. Pelin bir mahşerin içinde beni arıyor. Söyledikleri yetmedi, illa bir daha diyecek bana: “Her şeyinle çukura batmış bir adamsın sen!”

Şimdi ben, “Bu da böyleymiş.” dediğim o çukurun başında artık sormayan, artık ağlamayan, her şeye rağmen hikâyemi sevmekten başka amel bilmeyen, güngörmüşlerden sayılan, günü başkalarına benzemeyen, derdini sözle konuşanın gözüne bile değmek istemeyen, öyle kendi hâlimde, bilemeyeceklerimin haddinde yol alırken ama illa yol alırken “Senin iyiliğin için söylüyorum.” diyenlerin karşısında bir avuç insandan biri dim: İlla galilaa!

BAHTİYAR ASLAN

Dut Ağacı

İkinci vakti devrildi kapının önündeki dut. Ötede salkım söğüt yalnız kaldı.

Yaz günü aniden başladı bir bora, bir fırtına. Koca köy birden tozun toprağın içinde kayboluverdi. Çok geçmeden üzüm tanesi büyüklüğünde yağmaya başlayan dolu, göğü kaplayan kahverengi örtüyü küçük parçalar hâlinde yere indirdi. Bir süre sonra köylülerin “cinlerin düğünü” dedikleri hortumun içinde döne döne göğe yükselen çamaşırlar, poşetler, tavuklar, civcivler, kıl çuvallar, heybeler güneysideki harman yerine dökülmeye başladı. Gökyüzü, neye öfkelenmişse artık, hırsını bir solukta alıvermişti böylece. Bu kısa zaman diliminde kapının önünde, gevrek toprağa zar zor tutunan ihtiyar dut ağacı da köküyle birlikte çatır çutur sökülmiş, üç beş metre öteye sırtüstü yatıp göğe bakan ama son kez bakan bir adam gibi uzanmıştı. Salkım söğüt sanki ona bakarak silkindi ve rüzgârın dağıttığı saçlarını topladı.

İhtiyar kadın, kapıyı ağır ağır aralayarak dışarı baktı. Şaşkınlıktan küçük dilini yutacak gibi oldu. Sağa sola sinip fırtınadan kurtulan kediler, köpekler, tavuklar, civcivler aynı şaşkınlıkla birer ikişer ortaya çıkıyorlar ve ürkek ürkek yan yatan dut ağacına bakıyorlardı. İhtiyar kadın telaştan olsa gerek kınalı, zayıf örgülerinden birinin beyaz örtüden kurtulup çoktan pörsümüş göğsünün üstüne doğru düştüğünü fark etti. Aceleyle etrafa göz gezdirdi, bereket kimse görme-mişti, hemencecik geriye, beyaz örtünün içine doğru itti, sonra geçip kapı eşiğindeki kütüğe oturup iki elini göğe açtı “Allah beterinden saklasın.” dedi. O sırada üst kata ahşap merdiveninden tapır tapır sesler çıkarak oğlu iniverdi. Üst kata bitişikteki ahır damına yaslanan merdivenden çıkılıyordu. Koca ahır damı böy-

lece üst kat için geniş bir teras işlevi görüyordu.

“Gel Gazi.” dedi “Gel de ne hanek koptu gör.” Oğlunun adı Duran’dı ama Kıbrıs gazisi olduğu için anası ona Gazi, diye seslenirdi. Duran da bir zaman sonra yeni ismini benimsemişti. Zaten artık herkes onu Gazi olarak biliyordu.

Gazi, dut ağacına doğru seğirtti, yerde yatan gövdeye ayağının burnuyla dokunarak hafifçe sarstı, dönüp anasına baktı, hayretle “Allah, Allah!” dedi. Biraz önce kopan fırtınanın sesini o da duymuştu ama neticenin böyle olacağı aklından bile geçmemişti belli ki. Gidip anasının yanına tuhaf bir yorgunlukla çöktü. O birkaç saniye içinde dut ağacıyla ilgili bütün mazisi gözünün önünden film şeridi gibi geçip gitmişti. “Sarı öküzü bu ağacın altında kesmişti babam.” diye mırıldandı farkında olmadan. O film şeridinin içinden kendi payına düşen en önemli kare bu olmalıydı. Sonra annesiyle birlikte filmin başka bir yerine takıldılar. Askere uğurlanıyordu Gazi, henüz gazi olmayan Duran daha doğrusu. Kıbrıs Savaşı patladı patlayacak diye bekleniyor, her akşam çiftinden, çubuğundan dönenler akümülatörle radyolarının başına üşüşüp ajans dinliyorlardı. Annesi kendi payına onu bir savaş korkusuyla uğurlamıştı. “Eğil.” deyip bir kere daha sarılmış, boynunu uzun uzun koklamış sonra da olduğu yere çöküvermişti. Duran, hızla etrafını saran kalabalığın içinde akıp giderken dönüp bir kere daha bakmıştı anasına. Komşu kadınlar koltuklayıp ayağa kaldırıyorlar, sonra sürükler gibi tahta kapının arkasına, evin karanlığına, mahremiyetine götürüyorlardı.

İkisi aynı anda, aynı karelere takılıp kalmışlardı. “Gazi.” dedi yaşlı kadın yalvarır gibi “Kıbrıs’ta seni kim kurtardı? Bir kere daha anlat n’olur.”

Duran, boş ver, der gibi elini boşlukta salladı, sonra oflayıp puflyarak yekindi, bir kere daha gitti dut ağacının cesedini dürtmeye. Öteden evinden barkından çıkıp köy meydanına doğru seğirtten insanlar, dut ağacının yerinde büyük bir boşluk görmenin şaşkınlığıyla kendi aralarında konuşuyorlar, homurtular şaşkınlık nidalarına karışıyordu. Çabucak toplanıverdiler cesedin başında. Başı bürgülü kadınlar ihtiyar kadının etrafına çömeldiler, gök gözlü kocasından kalan son yadigârın da az evvelki fırtınayla onu terk etmesinin acısını paylaştılar. “Ah!” dedi ihtiyar kadın etraftaki erkeklerin duymamasına özenerek; “Hacı’dan kalan son teberrük de gitti işte. Artık benim de zamanım yakın demektir.” İçlerinden biri, ağzını kapattığı bürgüsünü aralayarak “Tövbe, de Hatice Bacı, Allah gecinden versin. Sen bize lazımsın daha.” dedi, eğilip yüzünü gözünü okşamaya başladı.

Gök gözlüydü Hacı gerçekten. İhtiyar kadın durup durup çocuklarından, torunlarından bahisle “Hiçbiri dedelerine çekmedi.” derdi öfkeyle; “Bunca torunun arasında biricik bile gök gözlü yok.” diye içlenir dururdu. Gerçekten de

Hacı'nın gözleri Berit'in koyaklarında ta yaza kadar erimeyen buzların rengini andırırdı. Her zaman gazapla bakardı her yere ve her şeye. Bazen bir noktaya sabitlenir, uzun uzun baktığı yerde ne görürse artık, onunla hâlleşirdi. O zaman sanki bu iki göz yuvalarından uğrar; yerinde sonsuz, gömgök, lekesiz bir boşluk açılırdı. Hatice, bu boşluğa düşmüş müydü bir kere, bilinmez. Bu yolda tek kelime bile etmemişti, etmezdi. Hacı da hiçbir zaman onu sevdiğini söylememişti, söylemezdi. Yine de yaz gelip sıcaklar bastırды mı, erkenden kalkar, dağların koyaklarına ta kıştan bastırıp üstünü samanla, sonra da bir kat toprakla örttüğü kardan bir koca toprak çıkarır, kıl heybesine basar, alıp gelir, Hatice'nin önüne koyardı. Herhâlde sevgi Hacı'nın dilinde böyle ifade edilen bir şeydi. Hatice de çok eğleşmez, kalkıp küpten bir tas pekmez getirir, karsambaç yapar, Hacı'nın önüne koyardı. Birlikte kaşıklayıp yüreklerini soğuturlardı.

Duran, kalabalığın arasına karışmış, fırtınanın nasıl aniden çıktığını, önüne gelen her şeyi savurup götürdüğünü, sonra hortumun çulu çaputu, teşti, tepsiyi döne döne nasıl göğe ağdığını anlatan bir koroyu dinliyordu. İçlerinden; bizim oğlanı yahut bizim ineği de alıp gidiyordu az kala, diyenler bile vardı. Duran, kalabalığın arasından, bulduğu bir boşluktan ikide bir dönüp dut ağacına bakıyordu. Toprağa, bu gevrek yere nasıl da tutunduğunu en iyi o biliyordu. Ara sıra altına oturduğunda kendisini dut ağacına, dut ağacını da kendisine benzettiği olurdu. Duran da zor tutunuyordu bu topraklara. Başına gelmeyen şey kalmamıştı ta çocukluktan beri. Ne zaman bir beladan sıyrılıp eve dönse gece karanlığında bile olsa uzun uzun bu dut ağacına bakar, macerasını ona sessizce bir bir anlatırdı. İlk gelini de onun altına indirmiş, düğün yemeğini onun gölgesine serilen sofralarda vermişti. Şimdi bir yandan geçmişin çalkantılı sularında biteviye kulaç atıyor, bir yandan da gittikçe teninde bir testere gibi işleyen bu uğultudan nasıl kurtulacağını düşünüyordu. Bir kere daha baktı bulduğu bir aralıktan dut ağacına. "İmdat." dedi fısıltıyla. Taze bir ölü gibi devrilip yatan duttan medet umuyordu.

İhtiyar kadın iki eliyle toprağa dayanarak ayaklandı, hafif bir rüzgârın önünde yuvarlanan bir yumak gibi kapıya yöneldi, ağır ağır açılan tahta kapının ardından karanlığın içine içine kaybolup gitti. "Duran anlatmadı." dedi. Oysa defalarca dinlemişti. "Hoş, anlatmasa da biliyordum zaten." dedi kendi kendine. Münife şahitti her şeye.

Rüyasında Duran'ın düşmanların arasında tek başına kaldığını, bir kayanın arkasına iyice sindiğini görmüştü. Kurşun ve motor sesleri vurulup düşenlerin çığına karışıyordu. Duran, silahına dayanmış, gözlerini göğe çevirmiş olduğu

verde yalvarır gibi bakıyordu. O zaman gençti Hatice, genç sayılırdı. Kan ter içinde uyanmış, Hacı'yı dürtmüş; "Kalk Hacı kalk! Oğlanın başı belada." deyip sabah namazını kılmış, sonra da anahtarı Münife'ye bırakıp, böyleyken böyle, deyip yola düşmüşlerdi. Hacı, ahırdan en sevdiği kuzuyu da yanına katmıştı. Kuzu, sürüden ayrıldığı için huysuzluk eder sanmışlardı ama hiç de öyle olmamıştı. Peşlerine düşüp uslu uslu yürümüştü. Şu boğazı aşıp dağın ardına varacak, dergâhın kapısını çalacaklardı.

Dergâha vardıklarında çoktan güneş doğmuş, gecenin soğuşunu kovmuştu. Hacı, kuzuyu beride otlayan sürüye katmıştı. Varıp durumu anlattılar gözyaşları içinde. "Duran'ımı kurtar efendim." diyebilmişti Hatice. Efendisi gülümsemiş, ak sakalını sıvazlayarak "Dua ederiz kızım, Allah kerimdir." demişti. Bu, Hatice'nin gözyaşlarının dinmesi için yeterli bir vaatti. Sonra gerisin geri çıkmışlardı huzurdan. Dergâhın mutfağında birer tas mercimek çorbası içmişler, tuzsuz beyaz yufkadan da "azık" diyerek bir parça koparıp heybelerine koymuşlardı. Eve varınca bölüp bölüp birer lokma çocuklara vereceklerdi. Dergâhın ekmeği şifalıydı, dualıydı.

Savaşın en sıcak günleriydi. Yorulmuştu Duran. Ayaklarının altı önce morarmış, sonra göz göz şişip su toplamıştı. Günlerdir postallarını çıkaramamıştı. Arada bir tabanındaki gözlerden biri patlıyor, bir iki damlacık ılık suyun tabanına yayıldığını hissediyordu. Sonra patlayan yara köz basmış gibi yanmaya başlıyordu. Ama duracak, dinlenecek zaman değildi. Mersin'den mi yoksa Antalya'dan mı gemiye bindiğini bile hatırlamıyordu şimdi. "İskenderun muydu yoksa?" diyordu zaman zaman kendi kendine. Denizi ilk görüşü, vapura ilk binmişti. Kurtarılacak bir vatan, yok edilecek bir düşman vardı. En iyi bildiği şey buydu.

İşte bunları bir kere daha düşünürken gitgide bir çete savaşına dönüşen bu amansız mücadelenin içinde birden bir kayanın ardında yapayalnız kaldığını fark etmişti Duran. Nasıl olduğunu ve neden buraya geldiğini bile bilmiyordu. Hiçbir zaman da bilmeyecekti. Çapraz ateşteydi. Bir tespih böceği gibi büzülmek ardına saklandığı küçük kaya, onu daha ne kadar koruyabilirdi ki? Çaresiz, olduğu yerde silahına dayanarak hafifçe yüzünü göğe dönüp yalvarmaya başlamıştı. Ötede bayırın orasına burasına serpilmiş şehit cenazeleri vardı. Bir an şehit olmak istedi, bakıp yatanlara imrendi. "Allah'ım," diyordu Duran "Allah'ım, ya bana şimdi şehit olmayı nasip eyle ya da çek çıkar beni buradan, tek düşman eline düşürme." diyordu. Bunaldı, göğsü daraldı Duran'ın. Korkuyla ümit arasında çarpınıp duruyor, Allah'ın sesini duyduğuna inanıyor "Şimdi, şu an ya şehit